

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 1, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHOLD: Jesus gråt over Jerusalem. — Den økumeniske bevegelse. — Fra Luxemburg. — Moder Marie Therese. — Når sol går i hav. — Kirkevigsal i Lisieux. — En film om St. Josephshospitalet i København. — Den Hl. Faders sundhetstilstand. — Innsamlingen til feriekolonien. — Herhjemme. — Og derute.

Jesus gråt over Jerusalem.

Det er en vårdag like før påske at Kristus er på vandring med sine disipler fra Betania til Jerusalem. Veien er gått gjennom Samaria og Galilæa — i Jeriko har den lille skare besøkt Zachæus og i Betania Lazarus og hans søstre. Nu er det kun det siste korte stykke igjen og målet er nådd og med det også målet for Herrens vandring på jorden. Innen uken er ute er lidelsen fullbragt. — Skjærtorsdag og Langfredag stridt igjennem.

Veien fører ned ad Oliebjerget — i hele vårens prakt blomstrer dalen som skiller dette fra bjerget hvorpå Jerusalem er bygget og hvorfra de hvite huser lyser i solen og templet kneiser funkende i sin herlighet. Kristus nærmer sig byen mens samtalen mellom ham og disiplene litt etter litt går istå fordi de ser, hvor besjelet Frelseren er av dype tanker og er engstelige for å forstyrre ham. Langsommere og langsommere blir hans gang — til sist stanser han og ser mot den store strålende by som løfter sig over fikentreenes og palmenes grønne hav. Da bøier Guds sønn hodet — og gråter. Og disiplene hører ham si til staden på bjerget foran dem: «O, viste du dog på denne din dag hvad som tjener til din fred, men nu er det skjult for dine øiner. Der vil komme de lager da dine fiender skal slå dig og dine barn til jorden og ikke la sten på sten tilbake fordi du ikke har erkjent din besøkestid!»

Det er annen gang at evangeliene beretter oss at Frelseren gråt — første gang er ved Lazarus' grav. Sorgen, den rent menneskelige sorg har han altså adlet ved selv å gi uttrykk for sitt rike og sterke følel-

sesliv — og samtidig har han gitt oss den alvårligste påminnelse om det skjebnesvangre i ikke å kjenne sin besøkestid. For ingen av oss vet om ikke den sanne lykke, livets eneste virkelige lykke, står foran vår bolig og gråter.

Ti det var lykken, jødefolkets og hele mennesketens evige frelsebringende lykke, som stod og gråt utenfor Jerusalems murer fordi det utvalgte folk ikke vilde kjennes ved den. Med den følge at den dag i dag etter århundreders forløp gråter jødene selv ved templets klagemur, de eneste rester av fortiden storhet — gråter fordi de ikke kjente sin besøkestid.

Lykken vandrer stadig på jorden med bud til oss alle, men den kommer ofte helt annerledes enn vi venter den. Vi venter den rik og strålende, med makt og herlighet som jødene ventet Messias. Men den sanne lykke kommer oftest på en hel annen måte og ad en helt annen vei — stille og enkel i jevn og fattig drakt, men med fred og indre kraft i sitt følge. La oss be om at vi må kjenne den når den nærmer sig oss, og vite å benytte øieblikket så vi tar godt imot den. Så at ikke først den skal gråte over å være miskjent og siden vi gråte over dens tap og over at våre lønnligste håp og lengsler ligger i ruiner.

Og la oss som Herrens trofaste disipler ile ham imøte og gjøre plass for ham — for vår eneste lykke — i vårt hjerte så hans sinnelag blir vårt. La oss ydmykt knele og med dyp taknemmelighet motta vår Frelser med den skjønneste hilsen vi vet: «Vel-signet være den som kommer i Herrens navn!»

Den økumeniske bevegelse -

i anledning dette års møter.

Alle erlige og rettenkende protestanter har allerede i lange tider følt og måtte føle sorg når de så den splittelse som råder innenfor deres kirke. Splittelse som ikke alene gav og gir sig utslag i en stadig sektdannelse hvorav noen vokser sig større, andre forblir små, men som også viser sig i de mange forskjellige administrasjonsformer kirken må underkaste sig som «statskirke», «landskirke», «folkekirke» eller «frikirke». Denne sorg har ført til en rekke bestrebelse for å finne det forenende — og serlig har disse bestrebelse slått rot i U.S.A., som jo også i en ualmindelig grad er hjemstedet for stadig dannelse av nye religions-samfund. Lenge før verdenskrigens utbrudd løp disse bestrebelse sammen og skapte «den økumeniske bevegelse»: man søkte å samle de forskjellige kirkesamfund til et fellesarbeid og tillike å finne frem til et felles bekjennelsesgrunnlag. For det første arbeidet serlig den svenske erkebiskop Søderblom, for det siste biskop Brent i New York.

I 1904 var man kommet så langt — idet der i mange land var arbeidet samtidig for tanken — at der kunde innkalles et møte i Konstanz, på hvilket man dannet «Verdensforbundet for kirkenes vennskapsarbeid». Dette forbund blev den central, som samlet alle med interesse for saken — og resultatet blev de to store økumeniske konferanser i Stockholm 1925 og Lausanne 1927, som nu efterfølges av en konferanse i Oxford 12.—26. juli og i Edingburgh 3.—18. august.

Der gjorde sig nemlig forholdsvis snart to retninger gjeldende innenfor bevegelsen: den som kom til orde på Stockholm-konferansen og hvis drivende kraft erkebiskop Søderblom var, og den som representertes av konferansen i Lausanne og som biskop Brent gikk inn for. Stockholmretningen tar serlig sikte på samarbeid på den praktiske kristendomsområde, mens Lausannefraksjonen legger tyngdepunktet i en klar og felles trosbekjennelse og kirkeforfatning. Men begge retningene går sammen i ønsket om å opnå den enhet som mer og mer viser sig å være påkrævet. Splittelsens frukter gjør sig gjeldende overalt og holder sig ikke mer innenfor landenes grenser, idet de forskjellige protestantiske kirkeretninger: metodister, lutheranere, kalvinister o.l. har dannet såkalte verdenskonventer med trosfeller i andre land og splittelsen derved har antatt internasjonale dimensjoner. Og det sier sig selv at dette merkes overalt — dog serlig på to felter: misjonsmarken hvor de kristne ofte motarbeider hverandre istedetfor å være hverandres medhjelp — og i ungdomsarbeidet, hvor stadig de forskjellige fore-

ninger av forskjellig bekjennelse griper inn i hverandres områder med derav følgende friksjoner.

*

Da stockholmerkonferansen trådte sammen i 1925 blev den omfattet med entusiastisk begeistring og dens drøfteler av problemene innenfor det praktiske kristenliv blev fulgt med intens interesse. Inntil nu representerer den også høidepunktet i hele bevegelsen — ti konferansen i Lausanne to år efter, som skulde drøfte troesbekjennelsens og kirkeforfatningenes forskjellige former for om mulig å komme til enighet, kjempet en fulstendig håpløs kamp med de dogmatiske problemer — hvilket iøvrig erkebiskop Søderblom på forhånd hadde sagt vilde bli resultatet, hvorfor han også hadde utelukket alle dogmatiske spørsmål fra forhandlingene i Stockholm, som det var hans mening skulde bli et slags moderne Nicæa for den kristne etikk.

*

Hvad er så hendt i den halve snes år som er forløpet siden disse to store møter?

Jo, en mengde arbeid er prestert og har holdt interessen våken: adskillige møter har vært avholdt av teologer og av de komiteer som blev nedsatt for å viderebehandle de enkelte problemer, økumeniske ungdomsstevner har funnet sted, tidsskrifter, bøker og en økumenisk årbok er utgitt, en del problemer blitt grundig klarlagte og belyste av det nedsatte utvalg og endelig er der oprettet et institutt for socialetik i Genf.

Og resultatet?

En absolutt tilnærmelse mellem geistlige og lægfolk av de forskjellige protestantiske samfund i alle land. Og en større nøkternhet overfor selve saken og dens vanskeligheter — i den første begeistring var man overalt tilbøielig til å undervurdere disse. Disse vanskeligheter kommer både innefra og utenfra og står i nøie forbindelse med den økumeniske bevegelses natur. At de som kommer utenfra er store forstår man når man f.eks. tenker på de nuværende forhold i Tyskland, hvor den protestantiske kirke har oplevet splittelsesfenomener, som neppe noen gang før — og hvad de indre vanskeligheter angår så ligger den største uheldigvis i selve bevegelsens bærende ide, idet det mer og mer viser sig ugjørligt å skape en personlig og social etikk når denne skal løses fra en felles trosbekjennelses grunnlag, slik som det blev frem-satt i Stockholm. Hvorledes skal man overhodet kunne fastslå en kristen norm, altså

optrekke en felles ramme om den kristne samvittighet og den kristne livsanskuelse når denne samvittighet og denne livsanskuelse ikke skal grunnfestes i en felles erkjennelse og bekjennelse? Mennesket, det kristne menneske, kan nu engang ikke deles i to halvdel: tro for sig og kjærlighet for sig — og der arbeides derfor nu med intensitet på å forene Stockholm- og Lausanneretningene.

*

Et nytt problem har også reist sig med den totale stat og dens totale livsanskuelse. I mange land hvor utviklingen er gått slik forsøker man nu å innskrenke kirkenes oppgaver til kun å gjelde det hinsidige med utelukkelse av all social og offentlig innsats, idet myndighetene ønsker å berøve kirken all innflytelse på dette jordiske liv — og derved er forholdet mellom stat og kirke i mange land blitt et hovedproblem, ja selve eksistensproblemet, hvorfor det også er et av de viktigste emner, som skal behandles på konferansen i Oxford, som er innkallt av Stockholmer-retningen. I økumeniske kretser har det i årevis vært drøftet hvorledes linjene for praktisk, livsnær kristendom skal trekkes opp — og Oxfordmøtet skal orientere alle kristne i hele verden om stillingens alvår og utdype forståelsen av det som nu kreves. Men håper på denne måte å kunne få større fasthet og klarhet til å kunne gjøre en innsats i tidens mange brennende spørsmål.

Lausanneretningen har lagt et stort og viktig program for sitt møte i Edingburgh. I fire seksjoner skal følgende temaer behandles idet man håper å komme til dogmatisk enighet: Jesus Kristus og hans nåde — Kristi kirke og Guds ord — embed og sakrament — kirkens enhet i livet og gudstjenesten.

*

Katolske kristne deltar ikke i dette arbeid. Pave Pius XI har nedlagt forbud mot det og har fornylig i en rundskrivelse gjentatt sin grunn til dette. Pavens fortsatt avvisende holdning vekker erlig og dyp beklagelse blant protestanter, hvad bl.a. menn som lord Dickenson og Adolf Deismann har gitt uttrykk for. Dog er der også mange som forstår og innser dens nødvendighet.

Men Roms holdning betyr ikke at den kalt lukker sig av for alle økumeniske bestrebelses. De kirker som arbeider med disse beskjefter sig jo med de samme problemer som den katolske Kirke — og allerede Benedikt XV erklærte at han fulgte alle disse bestrebelses med sin varmeste forbønn. I 1925 uttalte Pius XI at hans prinsipielle avvisning ikke betød likegyldighet men at også han fulgte bevegelsen med sin deltagelse og bønn. Vi katolikker må derfor heller ikke forholde oss likegyldige til disse viktige møter i juli og august, men følge med vår interesse og vår sympati alt, som våre kristne brødre utenfor den hellige katolske Kirke, arbeider med når de søker å opnå en riktigere forståelse av den kristne innsats i vår egen tid og en rikere virkeliggjørelse av Kristi budskap om fred og kjærlighet i dag og her på jorden.

Fra Luxemburg.

I Luxemburg har der for nylig vært regjeringsskisse idet statsminister Bech, som i 11 år har stått for statens styre, efter det Referendum — d. v. si en direkte folkeavstemning om et eller annet viktig spørsmål — som har funnet sted og de avholdte valg har ment å burde overrekke storhertuginnen regjeringens avskjedsbegjæring.

Ikke fordi den efter valgene er blitt mindretallsregjering. De to partier som støtter det Bech'ske ministerium råder også i det nye kammer over 31 mot 24 stemmer. Men statsminister Bech ønsket å stille storhertuginnen fritt overfor muligheten av å prøve stemningen i landet efter at avstemningen overfor forbudet mot kommunistiske partier og lignende sammenslutninger ikke vant flertallet for sig og efter at valgene har svekket det liberal-radikale samlingsparti. Selv opposisjonspressen har betegnet denne holdning av ministeriet Bech som ytterst korrekt og moralsk riktig.

Imidlertid nektet storhertuginnen å motta statsministerens avskjedsbegjæring idet hun dog forbeholdt sig senere å komme tilbake til saken. Hun rådførte sig derpå som det er sedvane med presidenten for kamret og de forskjellige partiførere og tilstillet ennvidere partiene en forespørsel hvis enkelte punkter de skriftlig skulde besvare. Spørsmålene var:

1. Ønsker Deres parti å beholde den nuværende koalisjon?
2. Er De for en utvidelse av regjeringens grunnlinje?
3. Med hvilke partier vil De i tilfelle inngå en koalisjon og hvilket program vil De da følge?

Inntil nu er der innløpet svar fra begge de partier som i lang tid har utgjort flertallet i kamret — nemlig fra høire ved dets president Origer og det radikal-liberale parti ved president Diderich — og disse har begge uttalt sig for en utvidelse av regjeringens grunnlinje.

Nu er det spørsmålet hvorledes det socialistiske arbeiderparti vil stille sig, idet det råder over 18 plasser i kammeret og støtter sig til de sterke fri håndverkslaug. Prinsipielt synes det å være tilbøielig til å overta ansvaret for en regjering med de nuværende regjeringspartier og noen av sine egne folk i den. Men det har erklært ikke å ville fatte noen endelig beslutning før der har vært avholdt et partimøte som skal finne sted i begynnelsen av juli. Hvorledes den luxemburgske regjering vil bli i fremtiden er altså ikke så godt å si — enten den vil bli som nu en samlingsregjering av høire og de radikal-liberale eller en tre-parti-regjering idet også socialistene vil bli representerte. I det siste tilfelle vil den kunne støtte sig til et meget sterkt flertall selv om kan hende enkelte socialister vil slå fra. Der utøves nemlig et sterkt kommuni-

Når sol går i hav.

Sommerkveld ved Sørlandskysten.

Hver gang kveldsolen kysser kapellkorsets gull,
 kaller klemtende klokke til ro
 som har sunget sin sang med den synkende sol,
 bygget bevende bønner en bro —
 over skyer og sol, over himmel og hav
 går min lengsel mot løftenes land,
 inntil grønnsværet gror over glemselens grav,
 og jeg stevner mot sollandets strand.

Vekt som viftende vind over vuggende våg
 dør min drøm i den demrende dag
 I et blussende bål over bølger av blod
 leirer luer sig lag over lag.
 For mitt mødige mot med sin manende makt
 skal de syne mig sollandets sal
 som en port der i purpurets prangende prakt
 viser vei over veenes val.

O du lengslenes lys, o du løftenes land,
 vis mig vei gjennom vånde og hvil,
 vær i tyngsel min trang og i trengsel min trøst,
 inntil sorgene smelter i smil.
 Nei, jeg glemmer ei, Gud, all den glød og den glans
 der kan dekke den døende dag.
 Her er kors, her er kval — hisset krone og krans,
 blott jeg seirer i strid og i slag.

K. Kjelstrup.

stisk trykk på socialistene da der fra denne kant arbeides av alle krefter på å danne en folkefronts-regjering. Det er denne kommunistiske underminering av det bestående samfundsliv, som i øieblikket gir den indrepolitiske stilling i de fleste land en almen-menneskelig interesse, fordi den maner til samling om alle felles religiøse og sociale idealer overalt med følgende samarbeid langt ut over de nasjonale grenser. Faren fra Moskva truer hele den civiliserte kultur og gir det politiske liv i alle land en aktualitet, som gjelder for hele menneskeheden.

Moder Marie Therese

— født Olga Andersen.

Fra Greenwich, England er innløpet meddelelse om at moder Marie Therese av Ursulinerordenen er avgått ved døden 4. juli i sitt 79 år efter 38 års liv som ordenssøster.

Avdøde var født Olga Andersen og så dagens lys i Arendal. Efter endt skolegang tok hun til ursulinerinnenens klosterpensjon i Gravelines i Frankrike, hvor hun konverterte.

Ved sin hjemkomst til Norge fant hun ingen katolsk kirke i sin fødeby og dette var et stort savn for henne.

Omkring år 1900 trådte hun inn i klostret Gravelines og fikk navnet Marie Therese. Det var det samme kloster hvor også søster Elise Hamilton var. 1902 utbrøt imidlertid de franske klosterforfølgelser, og kort efter flyttet en del av søstrene over til Greenwich i England og blandt disse var Marie Therese, som blev meget avholdt som lærerinne.

Igjennem alle år abonnerte hun på «St. Olav» og leste den hver eneste uke — skrives det til oss fra klostret. Hun bevarte alltid sin kjærlighet til Norge og blev et ivrig medlem av St. Eysteins Forbund som hun skaffet mange medlemmer. Som man vet leser dette forbunds formann pastor dr. A. O. Sund i Tønsberg, hver første søndag i måneden den hellige messe for de levende og døde medlemmer av det. Og da moder Marie Therese døde den første søndag i juli har hun altså herhjemme i sitt fedreland fått en hellig messe samme dag.

Rekviemmessen for den avdøde blev lest tirsdag d. 13. juli i St. Olavskirken i Oslo.

R. I. P.

Kirkevigselsel i Lisieux.

Med stor høitidelighet er den nye basilika i Lisieux til St. Therese av Jesusbarnet blitt innviet. Den Hl. Fader hadde sendt kardinalstatssekretær Pacelli som pavelig legat og både ved ankomsten til Paris og Lisieux blev han mottatt med kongelige æresbevisninger idet to kompanier infanteri og en eskadron kavalleri stod opstillet ved stasjonen. I Lisieux var samlet over en kvart milion pilegrim samt 5 kardinaler, 15 erkebiskoper og 60 biskoper. I de siste måneder er der av franske og italienske ingeniører blitt lagt en direkte telefonlinje som har satt paven istand til ikke alene å holde en tale som i radio men også selv høre hvordan ordene blir mottatt. Vi skal senere komme tilbake til disse festlige dager i Lisieux.

En film om St. Josephs- hospitalet i København.

I siste nummer av «Nord. Ugeblad» berettes om en meget interessant filmpremiere, som fant sted 1. juli på St. Josephs hospitalet i København. På initiativ av overlege dr. med. Harald Hansborg har hospitalets leger latt opta en film som skildrer livet på det store hospitalet. Den er en gave fra legene til søstrene, er optatt av det danske selskap «Minerva Film» og overlege Hansborg har selv funnet som instruktør. Ved en liten høitidelighet hvor også den danske biskop Brems var tilstede blev filmen overgitt søstrene idet overlegen fortalte hvorledes den var blitt til og takket St. Josephssøstrene for det smukke og gode samarbeid uten noen friksjoner mellom dem og legene. Han fremhevet hvorledes disse søstre aldri sparte noe under sitt virke her i Danmark og ofte hadde bragt store ofre så hospitalet kunde bli den store moderne institusjon som det nu er. Fremførelsen av den c. 650 m. lange film varte i henimot halvannen time. Det er den første i sitt slags i Norden idet den gir et fullstendig billed av det daglige liv på et stort hospital. Og tillike belyser den bedre enn ord kan gjøre hvorledes tro og videnskap her arbeider sammen. Der er en rekke vakre bilder fra hospitalets kirke, av en høimesse som pastor Th. King celebrerer, en Kristi Legemsprosjon, søstrenes rektor pater A. Brems i sakristiet før messen, og selvfølgelig alle vegner søstrene selv, således f.eks. ved tilbedelsen en eftermiddag i kirken. Ennvidere mange bilder fra det daglige arbeid fra kjeller til kvist, fra det store kjøkken hvor der hver dag lages mat til 600 personer, vaskeriet, systuene, en søster ved skrivemaskinen på kontoret, portnerlogen og porten, hvor man ser de arbeidsløses rekke som henter sine fro-

kostpakker, hvorav der daglig i mange år er utlevert et halvhundre stykker, sykepleieskolen og endelig glimrende bilder av hospitalets dyktige leger i arbeid på de forskjellige avdelinger samt en del operasjoner og behandlinger. Hospitalet omfatter jo nu alle specialer.

Den interessante film viser den store utvikling som er skjedd siden hospitalet begynte med få senger i en utkant av København. Pressen har gitt den en god kritikk — således skriver «Nationaltidende»: «På en utmerket måte belyser filmen det forunderlige møte mellom nonne-ordenens århundregamle tradisjoner og den moderne legevidenskaps metallfunklende atmosfære, som hospitalet er den permanente skueplass for.»

Den Hl. Faders sundhetstilstand.

Pave Pius XI's sundhetstilstand er ikke lenger så tilfretstillende som ved påsketid da det så ut til å være inntrådt en nesten mirakuløs helbredelse. Vel har den Hl. Fader ikke hatt noe tilbakefall og man har ikke konstateret at de gamle lidelser er forverret, men det kan ikke nektes at de fysiske krefter synes å være i avtagende. Han foretar ikke så ofte utflukter i Castelgandolfos praktfulle haveanlegg men trekker for det meste frisk luft fra den store balkong utenfor de private værelser. Hs. Hellighets åndelige kraft er dog usvekket og han tillater ingen innskrenkninger i dagens arbeidsprogram. Dag efter dag mottas statssekretæren, de andre kuriekardinaler og biskoper på sine besøk ad limina. Kirkens anliggender forelegges paven som vanlig og to ganger om uken avholdes de store offentlige audienser hvor han ofte taler tre sprog. Det er pavens hensikt å bli på Castelgandolfo til den første uke i november.

Hele dette arbeidspress er så meget mer beundringsverdig som paven lider av to kroniske sykdommer: hjertemuskelbetendelse og en fremskreden åreforkalkning hvortil kommer andre fysiske ulemper som skyldes den høie alder. Det kan ikke nektes at pavens ytre bærer et sterkt preg av disse lidelser men hans øine luer med den samme klare kraft som før. Pave Pius XI vil dø på sin post har han selv uttalt, men han råder over åndelige kraftreserver som er helt forbausende og som berettiger til å se håpefullt på fremtiden.

Innsamlingen til feriekolonien

Kjeld & Christian	kr.	5.—
H. & Co.	»	10.—
Tidligere inkommet	»	1283.—

Kr. 1298.—

Spørsmål og svar.

(Under denne rubrikk vil en av våre medarbeidere, sogneprest Kjelstrup i Kristiansand, svare på spørsmål som kan påregne almen interesse).

Den Apostoliske Suksesjon i Sverige.

Spørsmål:

Det forestående lutherske bispeskifte i Oslo og Hålogaland har igjen gjort spørsmålet om verdien av den Apostoliske Suksesjon aktuelt. At Suksesjonen gikk tapt både i Norge og Danmark da reformasjonen innførtes må vel ansees som en kjensgjerning. Men man synes å gå ut fra at den svenske statskirke enda eier gyldig vigde biskoper og prester, og man tar op igjen avdøde pastor Mikael Hertzbergs forslag om å gjenerhverve Suksesjonen for Norges vedkommende ved å innby en svensk-luthersk biskop til å assistere ved en norsk bispevigsel. Således heter det i en redaksjonell artikkel om dette emne i *Norsk Kirkeblad*: «En anmodning til den svenske erkebiskop om å delta når Oslo biskop skal innsettes, så er det første skritt tatt! Ingen skade er skjedd og noe er vunnet». — Det vilde interessere mig å høre hvad der fra katolsk hold kan sies til dette forslag.

Interessert legmann.

Svar:

At spørsmålet om gjenoprettelse av den Apostoliske Suksesjon i den norsk-lutherske kirke atter gir anledning til meningsutveksling i de kirkelige kretser er bare gledelig, ti det viser at der er vokster i den nyorientering som avdøde pastor Mikael Hertzberg for en vesentlig del har gitt støtet til. Det var deltagelsen i arbeidet for de kristnes gjenforening i troen — nærmere bestemt den såkalte «Faith and Order»-bevegelse — som bragte pastor Hertzberg til å gå inn for Suksesjonens gjenoprettelse. Det gjorde således et dypt inntrykk på ham å erfare at et medlem av den engelske høikirke ikke tør nyte nadverden i en norsk-luthersk kirke, fordi våre statskirkeprestens forvaltning av nadverden ikke ansees gyldig på grunn av den manglende delaktighet i den Apostoliske Suksesjon.

Til forståelse av situasjonen skal jeg få citere noen uttalelser av den tidligere Hamar-biskop, Bjønnes-Jacobsen, i en artikkel i *Aftenposten* for en del år siden. Innledningsvis omtaler han at der «i de siste år er opstått en nokså sterk høikirkelig bevegelse i vår kirke, og det ikke bare innen geistligheten, men tillike utenfor dennes rekke». Derefter skriver han: «Som praktisk mål for sitt arbeide har den høikirkelige bevegelse hos oss først og fremst satt innførelsen i vår kirke av den Apostoliske Suksesjon. Ved reformasjonens innførelse i Norge mistet vår kirke Suksesjonen, idet de første superintendenter — biskoper — i den norske lutherske kirke ikke blev vigset så en biskop som var i besiddelse av Suksesjonen. For at en biskop i den norske kirke skal få del i denne, må han helst innvies av en biskop i den romerske eller den gresk-ortodokse kirke, idet disse kirkesamfund ansees for å være i den mest ubestridte besiddelse av Suksesjonen. Det er imidlertid utenkelig at paven skulde tillate en romersk biskop å vigsle en protestantisk biskop». Bjønnes-Jacobsen nevner så muligheten av å få en gresk biskop til

å påta sig hvervet, hvorefter han fortsetter: «Da den kjente biskop Martensen blev anmodet om å formidle innførelsen av Suksesjonen i den dansk-lutherske kirke — en anmodning som biskopen ikke imøtekom —, gikk man imidlertid ut fra at det kunde skje derved at en svensk biskop vigset ham. Men de høikirkelige hos oss går enda lenger i den retning, idet de synes å være av den opfatning at Suksesjonen vil bli innført på tilfredsstillende måte i den norske kirke, også om en svensk eller anglikansk biskop bare medvirker med håndpåleggelse ved ordinasjon av en norsk biskop. Og når blott en av våre biskoper på den måte blev delaktig i suksesjonen, vilde den fortsette i vår kirke ved hans ordinasjon av prester og bisper».

Høist interessant er biskopens omtale av den voksende trang han har møtt hos norsk-lutherske prester til å få sikkerhet for at deres vigsel er gyldig. Han skriver: «Saken har, iallfall to ganger, været aktuell hos oss. Og det må antas at spørsmålet igjen vil bli aktuelt ved nye bispeordinasjoner. Det merkes nemlig på flere måter at interessen for Suksesjonens innførelse er levende hos mange. Der finnes unge prester som har beklaget at ingen av de norske biskoper var i besiddelse av Suksesjonen så de kunde bli ordinert av en sådan biskop. Og en kan endog høre en enkelt eldre geistlig uttale at han gjerne skulde la sig reordinere for å få del i Suksesjonens velsignelse. Et ordinanden ved en bispeordinasjon villig til å ha en svensk eller anglikansk biskop med ved sin vigsel, og ordinator og den sittende kirkestatsråd går med på dette, så kan det norske kirkefolk en dag nokså uforberedt bli klar over at der er kommet en ny faktor inn i vår evangelisk-lutherske kirke som den ikke har eid i de fire hundre år den har eksistert». Så langt biskop Bjønnes-Jacobsen. *)

Eiendommelig er det imidlertid å konstatere at denne lutherske biskop — i likhet med andre motstandere av en nyorientering på dette område, som f. eks. professor Karl Vold, biskop Berggrav, pastor Ivar Welle o. s. v. — bare har en eneste innvending å manøvrere med: De hevder at en gjeninnførelse av Suksesjonen vil stå i strid med den lutherske kirkes demokratiske idd. Det er, med andre ord, frykten for den mektige Indremisjon med dens legpredikantvelde som gjør dem betenkelige. Det spørsmål som her alene skulde være det avgjørende, nemlig om apostlene virkelig har mottatt fullmakter av Kristus som bare var gitt dem, og som bare de kunde gi videre, og det på en bestemt måte — det er et spørsmål som helt ignoreres. Og dog gir studiet av oldkirkens fedre her full klarhet, så Skriftens mange uttalelser om nådeforvaltningens embeder trer frem i fullt lys og sees i sin rette sammenheng.

På spørsmålet om den svensk-lutherske statskirke virkelig ennu eier apostolisk vigslende biskoper og prester, må der nok dessverre svares at det er mildest talt høist usikkert. Selv vårt lands ypperste protestantiske kirkehistoriker professor Oluf Kolsrud, som i sin tid utførlig behandlet spørsmålet i *Luthersk Kirketidende*, erklærer nemlig at der vistnok i Sverige er en historisk sammenheng som svarer til den Apostoliske Suksesjon, men denne sammenheng er bare av utvortes og mekanisk natur, så Suksesjonen i virkeligheten er uten verdi.

*) *Aftenposten*, 24. mars 1928.

Før professoren går over til å påvise denne påstands historiske berettigelse, gjør han oppmerksom på et moment som man ikke uten videre kan se bort fra i dette spørsmål. Han minner nemlig om at den lutherske opfatning av selve det apostoliske embete er i bunn og grunn forskjellig fra den katolske som i vigselen ser «en himmelsk fullmakt med den Hellige Ånds kraft til å utdele Guds nådegaver», mens ordinasjonen — ifølge Lutherdommen — ikke er annet enn «det kyrkjelege vitnemål um kallet til prediketenesta».

Herom skriver professoren: «I røyndi er biskopsnamnet for reformatorarne meir eit ord enn ein realitet. Dei vilde ikkje rekna seg i slekt med det katolske hierarki som hadde den Apostoliske Suksesjon, og både Luther og Bugenhagen tala vanvyrdande um si katolske prestevigsla. Ved ordinasjonen hadde biskopen salva henderne deira for å helga deim til å bera fram på altaren Kristi lekam og blod som offer i Messa. Mot messeofferet kunde reformatorarne ikkje finna ord sterke nokk. . . . Luther bad dei evangeliske prestarne som tidlegare var katolsk ordinert, um å vaske sine salva fingrar med såpe og lut for å få burt Antikristens merker. . . . Ikkje den Apostoliske Suksesjon, men Luthers profetiske kall er soleis det historiske og religiøse utgangspunkt for tenesta åt prestar og biskopar i den evangeliske kyrkja i Danmark og Noreg. På den måten har ogso dei danske reformatorarne sett saki. Dei kan ikkje og vil ikkje ettervisa nokon åndeleg slektskap med den kyrkja som dei har brote sambandet med. I den svenske kyrkja derimot skjede det som ikkje lukkast i Danmark, Noreg og Tyskland, at reformasjonen offentleg vart godkjent av vigde katolske biskoper i embete. Dei fyrste evangeliske biskoparne i Sverige vart vigd av dei siste katolske, og der er soleis ein historisk samanheng som svarar til den Apostoliske Suksesjon».

De nærmere omstendigheter ved reformasjonens innføring i Sverige som professor Kolsrud derefter skildrer, kong Gustav Vasas brudd med Rom i 1524, henrettelsen av en rekke tilhengere av den gamle tro, riksdagen i Västerås o. s. v., skal jeg ikke gå nærmere inn på. Av betydning for vår sak er imidlertid vigselen av Upsalas første lutherske erkebiskop, Laurentius Petri (bror til reformatoren Olaus Petri), 22. september 1531. Den blev på kongens befaling foretatt av de to katolske biskoper Petrus Magni av Västerås og Magnus Sommar av Strengnäs. Man har før ytret tvil om Petrus Magni virkelig var bispevigd, men historikeren anser dette nu som sikkert. Det er altså ved Laurentius Petris vigsling Suksesjonen skal være blitt overført til de senere biskoper og prester i Sveriges statskirke.

Herom sier professor Kolsrud: «Dei tvo ordinatorarne var i sitt hjarta katolikar og forretta denne vigsla tvungne av kongen mot sin vilje. Dei nedla i fyrevegen ein høgtidleg skriftleg protest, dagsett 10. august 1531, der dei uttaler at dei er av overmakt og ræddhug tvungne til å vigja biskopar. Dei «betyge. . . . Archbispens och andre Bispers wigningh, som nu inträngde äre, eller her efter inträngde warde, ware aldeles kraftlöse och ogille», dei gjer alle sine handlingar i det lutherske vesen kraftløse og fåfenge, og dei teller seg under den Romerske kyrkja som sin moder og regentinne.»

Professorens konklusjon er derfor logisk og uangripelig, når han skriver: «Når den avgjerande ordinasjon, nemlig erkebiskop Laurentius Petri's vigsla i 1531, soleis er kjent ugyldig av ordinatorarne, er den biskopelege suksesjon i den svenske kyrkja berre mekanisk og difør religiøst verdlaus».

Det er jo også innlysende at en embedshandlings gyldighet ikke bare avhenger av at den utføres av den rette mann og på den rette måte, men tillike av den handlendes intensjon eller hensik. Og her ser vi jo at Petrus Magni bevislig ikke hadde til hensikt å vigse Laurentius Petri til biskop. Altså blev han ikke biskop.

Vakre er professor Kolsruds slutningsord i den artikkel jeg her har citert. De forteller om at «den stille reformasjon» fremdeles går sin gang blandt våre i troen skilte brødre. Han skriver: «Skilnaden millom dei lutherske og dei katolske idearne um embetet og kyrkja grip so djupt, at ei overføring av den Apostoliske Suksesjonen til evangelisk-luthersk område støyter på dei største vanskarne. Men det er kannhenda gjennom den, vegen går til kyrkjeleg ein-skap både innerter og utetter. Vil vår kyrkja slå inn på den vegen, må det skje ei hugvending frå kløyving i dei mange små ting til samling um det som samla kann, og til truska mot det som er kyrkjeleg felleseiga. Då apostlene var gått burt, samla den kristne kyrkja seg um tre ting: Trudomsordet ved dåpen, dei heilage Skrifterne og det Apostoliske Embetet». *)

K. K.

*) Luth. Kirketidende, 23 februar 1924.

Herhjemme.

...Gjøvik. Vi har mottatt følgende med anmodning om opptagelse: Da vi nu forlater Gjøvik vil vi gjerne gjennom «St. Olav» gi uttrykk for vår takknemmelighet og sender en hjertens takk til de prester som i disse 7 år vi har bodd her har lest den hellige Messe i vårt hjem og til Hamar menighet og Stodolas, Raufoss. Vi er også takknemmelige fordi vi nu kan bosette oss i Tromsø hvor der er Kirke og skole. Hilsen og takk fra familien Trekloveret.

— og derute

Warschau. I dagene 12.—17. september avholdes i Warschau den 21. internasjonale kongress mot alkoholisme under protektorat av presidenten for den polske republikk. Dr. W. Chozko, fhv. minister for sunnheitsvesenet har overtatt presidiet. Blandt de mange foredragsholdere som vil komme tilstede, nevner vi den nederlandske minister og formann for verdensforbundet til alkoholens bekjempelse, dr. Slotemaker de Bruine, en representant for den polske regjering samt for alle de lands regjeringer som deltar i kongressen, Polens primas, kardinal Hlond, samt en rekke sakkyndige fra alle verdensdeler. Kongressen skal ikke alene behandle avholdsbevegelsens standpunkt i de forskjellige land i øieblikket, men der er planlagt studiegrupper som skal drøfte forskjellige emner, såsom «Socialpolitikk i forhold til alkoholproblemet» — «Den beste form for drankerbehandling» — «Alkoholens innflytelse på blodomløpet» o. s. v. Diskusjonene vil bli innledet av sakkyndige. Man venter særlig fyldig deltagelse fra polsk hold, da man i de siste to år har drevet et meget intenst arbeid på dette område, og gjennom rent videnskape-

lige forskninger og eksperimenter har høstet store og verdifulle erfaringer.

Paris. I kirken Saint-Roch skal der opsettes en minnetavle til erindring om den store italienske forfatter grev Alessandro Manzoni's konversjon, som innlededes i denne kirke 2. april 1810. En komite er trådt sammen i Rom med kardinal Verdier som ærespresident. President er chefredaktør for l'Osservatore Romano, grev Dalle Torre og medlemmer er senator Chrispolti, forfatteren Giovanni Papini, Pater A. Gemelli, rektor for Milanouniversitetet, de franske forfattere Georgi Goyau og Louis Madelin samt dominikanergeneralen pater Gillet.

Nederlandene. Den katolske presse i Nederland gjorde sig sterkt gjeldende på presseutstillingen i Vatikanet, hvilket ikke er så merkelig da den jo absolutt inntar en ledende stilling blandt alle sine kolleger. Nederland har ikke mindre enn 35 store katolske dagblad med de også i utlandet høit ansette aviser «De Maasbode» og «De Tijd» i spissen. Dertil kommer 64 mindre blad, hvorav de fleste utkommer en gang ukentlig, samt 300 katolske tidsskrifter som omhandler videnskap, kunst, religion, litteratur, det eukaristiske liv, apologetikk, undervisning og opdragelse, katekese, misjonsarbeide og samfundslære. Der finnes praktisk talt intet livsområde hvor ikke et katolsk blad er fører og veileder. I de siste ti år har Nederlandene også hatt et katolsk etterretningsbyrå, «Katholieke Wereldpost», hvis daglige pressetjeneste yder alle katolske blader en god hjelp. De nederlandske katolikker er meget stolte over at ingen katolsk familie mangler et katolsk blad — en meget berettiget stolthet, vi skulde ønske norske katolikker også vilde fremelske!

Vaals. «Maasboode» meddeler at det bekjente eksercitiemus Vaals ved den tysk-hollandske grense har måttet lukke. Det tilhører de tyske Redemptoristpatres og har vært meget besøkt av tyske katolikker. Nu blir der imidlertid nektet alle pass dertil av den nazistiske øvrighet, og huset har derfor måttet lukke.

Grekenland. Den fra Tyskland utgatte bevgelse for å gjenopplive kultusen til de gamle hedenske guder, er nu også nådd til Grekenland efter først å ha satt sine spor i Ungarn. Føreren for det greske nyhedenskap har offentlig erklært at kun ved en fornyelse av sin gamle hedenske kultur, vil Grekenland igjen kunne nå op på tidligere tiders høide. Ved hans kraftige agitasjon over hele landet har der allerede utviklet sig en kultus av Zeus, Ate-ne, Afrodite og de andre gamle hedenske guddommer. Den gresk-ortodokse geistlighet fordømmer selvfølgelig på det skarpeste hele bevegelsen og har støvnet lederen, Astirioten og hans medhjelpere for en kirkelig domstol.

U. S. A. Den katolske forening «Kolumbusridderne» har åpnet et felttog mot kommunismen. Der er planlagt avholdelse av 2000 offentlige møter, på hvilke noen av U.S. A.'s ledende menn vil tale om den røde fare og midlene mot den.

Lourdes. Selskapet «Vår kjære Frue til Lourdes» har nu offentliggjort sin årsberetning. I året 1936 er det stedlige lægebyrå blitt besøkt av 701 læger — litt færre enn forrige år på grunn av at der ikke er kommet noen fra Spania og Portugal. Lourdes har sitt eget internasjonale lægeforbund som er grunnlagt i 1927 av dr. Vallet, og i 1935 tal-

te 2217 medlemmer fra 21 forskjellige land. I løpet av dette år har 244 læger meldt sig som medlemmer.

Luxemburg. Arbeidsutvalget for «Commission Permanente Internationale Des Directeurs De Journaux Catholiques» har holdt møte i Luxemburg under forsete av presidenten pater Leon Merklen, chefredaktør for «La Croix». I møtet deltok de ledende menn fra den katolske verdenspresse. Generalsekretær dr. Hein Hoeben fra «det internasjonale katolske pressebyrå i Breda, Nederland, avla beretning om sekretariatets arbeid siden kongressen i Rom. Særlig interesserte det vel organiserte arbeid til den moderne ateismes bekjempelse, som betraktes som et hovedproblem og som krever et nøie samarbeid av alle katolske etterretningsbyråer.

San Francisco. Den amerikanske billedhugger Benjamin Bufano har fått i oppdrag å skape en kjempestatue av St. Franciskus som skal reises i San Francisco, Kalifornias hovedstad, hvis skytspatron den hellige fra Assisi er. Statuen skal være 60 meter høi og skal oppstilles på toppen av det fjell som behersker innseilingen til byen.

Paris. Mange av Frankrikes vakreste katedraler er blitt røvet for sine skønne glassmalerier. En komite av kunstnere og kunstvenner er nu trådt sammen for å råde bot på denne skade, og begynnelsen gjøres med Notre-Damekirken i Paris. Den berømte glassmaler Louis Barillet er sjelen i hele planen og har nu gitt utkastene for denne kirkes vedkommende. Rutene blir i moderne stil og skal først innsettes i vinduene på den pavelige paviljong på Pariserutstillingen. Hver av de 12 vinduer er gitt av bestemte mennesker. I kronologisk rekkefølge avbildes en rekke av Frankrikes store helgener og rammene skal utfylles av symboler for trosbekjennelsen.

Vatikanbyen. I anledning av den høitidelige innvielse av det pavelige videnskapsakademi har tallrike lærde fra alle land vært forsamlet i Rom — deriblandt og så professor Bjerknes, som er det norske medlem av dette eksklusive selskap. Det store tyske blad «Der Katholik» vier ham en utførlig omtale, idet det presenterer professoren som den banebrytende meteorolog, fysiker og matematiker, og underkaster ham et lengre intervju, hvorav det fremgår at han i begynnelsen av 90-årene studerte ved universitetet i Bonn og før krigen var professor ved det berømte universitet i Leipzig og stadig står i videnskapelig forbindelse med Tysklands lærde verden, først og fremst med Kaiser-Wilhelm-Institutet i Berlin-Dahlem. Den grånende lærde forteller hvor overrasket han blev da han under forrige års ferie mottok en forspørsel fra Vatikanet om han var villig til å bli medlem av det nye pavelige videnskapsakademi. Selv om han er protestant vilde han dog mer enn gjerne følge den ærefulle opfordring, sier han, og har nu under sitt ophold i Rom i anledning akademiets første møte overbevist sig om at det virkelig er et senat av de første videnskapelige krefter i verden som nu er trådt sammen. Dernæst taler prof. Bjerknes om sitt besøk på det pavelige observatorium i Castelgandolfo, som han mener ved sitt utstyr av førsterangs astronomiske instrumenter, kan ta det op med selv de berømte nord-amerikanske observatorier.